

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการทำคามผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565¹

ธัญญทิพย์ พุ่มจันทร์²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการทำคามผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการป้องกันการทำคามผิดซ้ำ เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทำคามผิดซ้ำ และเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการทำคามผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 เพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนากฎหมายไปในทางแก้ไขกฎหมายให้มีผลบังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว

คำว่า “กระทำผิดซ้ำ” (Recidivism) เป็นศัพท์ที่ใช้ในสาขาวิชาอาชญาวิทยา หมายถึงการกระทำผิดขึ้นอีกหลังจากผู้กระทำความผิดได้รับการลงโทษแล้วและได้รับการปล่อยตัวแบบมีเงื่อนไข (การพักโทษ) หรือ แบบไม่มีเงื่อนไข (พ้นโทษ) และยังหมายถึงการผิดเงื่อนไขคุมประพฤติด้วย³ พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการทำคามผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มีเจตนารมณ์มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดเฉพาะรายและบำบัดเยียวยาอาการเจ็บป่วยทางจิต โดยมีมาตรการแก้ไขฟื้นฟู บำบัด ศาลอาจออกคำสั่งให้ใช้มาตรการทางการแพทย์ ซึ่งขึ้นอยู่กับความยินยอมของผู้กระทำความผิด การควบคุมสอดส่องเฝ้าระวังหรือคุมขังหลังพ้นโทษ มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ และการคุมขังฉุกเฉิน ทั้งนี้เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาเชิงพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดในระยะยาวเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างคนปกติ⁴

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการทำคามผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ประเทือง ธนียผล และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ศุภพร วงศ์ทองสรรค์ และรองศาสตราจารย์กัธร กำประเสริฐ

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดลพบุรี

³ พัทธา พุกเศรษฐี, “กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทำคามผิดซ้ำ”,วารสารบทความทางวิชาการ 2,5 (กันยายน - ตุลาคม 2564):9

⁴ พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการทำคามผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565

จากการศึกษาพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 ประกอบกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พบว่ายังมีปัญหาอยู่หลายประการ สรุปได้ดังนี้

ประการแรก คือ ปัญหาพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มาตรา 3 ไม่ได้บัญญัติความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 ที่เกิดจากการกระทำของผู้ติดยาเสพติด

จากสถิติของกรมราชทัณฑ์ปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของผู้ติดยาเสพติดเป็นปัญหาอันดับที่หนึ่ง⁵ ผู้ติดยาเสพติดจนเป็นโรคจิตบกพร่องกลายเป็น “อาชญากรที่กระทำความผิดติดนิสัย (Habitual Criminal)”⁶ และกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นแม้จะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 หากไม่มีการใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้ติดยาเสพติดที่กระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ผลของการกระทำก็จะรุนแรงขึ้นจนถึงกับเป็นความผิดที่ใช้ความรุนแรง อันจะเห็นได้ว่าการมีกฎหมายป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำและป้องกันการเกิดอาชญากรรมได้อย่างแท้จริง

ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295 และมาตรา 297 ผู้กระทำความผิดมีเจตนาทำร้ายร่างกาย เช่นเดียวกันแต่ผลของการกระทำเกิดขึ้นต่างกัน การนำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 ซึ่งเกิดจากการกระทำความผิดของผู้ติดยาเสพติด มาบัญญัติไว้ในมาตรา 3 ทำให้สามารถนำมาตรการต่างๆที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดที่ติดยาเสพติดได้ โดยเฉพาะการคุมขังฉุกเฉิน ตามมาตรา 37 กรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกเฝ้าระวังจะกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 คือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกเฝ้าระวังจะกระทำความผิดไม่ต้องให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นก่อน พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจสามารถจับผู้ถูกเฝ้าระวังตามมาตรา 78 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งคุมขังฉุกเฉิน อันเป็นการระงับการกระทำความผิดของผู้ถูกเฝ้าระวังก่อนจะกระทำความผิดที่มีความรุนแรงและเกิดความเสียหายกับบุคคลอื่นในสังคม

⁵ อัตราการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวตามช่วงปีงบประมาณ, 8 เมษายน 2567, <http://www.correct.go.th>

⁶ ชาย เสวิกุล,อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2517

2.ปัญหาพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการทำคามผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 ไม่ใช่บังคับแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดตามบทบัญญัติมาตราหนึ่งมาตราใดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 ขณะที่มียายุต่ำกว่า 18 ปี

จากข้อมูลของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนความผิดเกี่ยวกับเพศและความผิดต่อชีวิตร่างกาย จำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดระหว่างปี พ.ศ.2560-2565 จำนวนเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมกระทำความผิดซ้ำ ภายใน 3 ปี ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40⁷ อายุของผู้กระทำความผิดไม่ใช่ตัวบ่งชี้ว่าผู้กระทำความผิดจะไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก แม้ผู้กระทำความผิดจะกระทำความผิดขณะอายุต่ำกว่าสิบแปดปี

ผู้กระทำความผิดในขณะอายุต่ำกว่าสิบแปดปีจะถูกพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งวิธีพิจารณาคดีตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 มุ่งเน้นให้ศาลใช้วิธีแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนแทนการลงโทษ กรณีที่ศาลลงโทษจำคุกบุคคลอายุเกินสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกินสิบแปดปีบริบูรณ์นั้น ศาลต้องพิจารณาหารายงานการสืบเสาะและพินิจของสถานพินิจ รวมทั้งสาเหตุแห่งการกระทำความผิดแล้ว ศาลเห็นว่าไม่สามารถใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดได้ จึงต้องลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา เพื่อไม่ให้กลับไปกระทำความผิดอีก หรือศาลส่งตัวไปฝึกและอบรมจนอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์แล้วยังจำเป็นต้องควบคุมตัวต่อจึงส่งตัวไปควบคุมยังเรือนจำ

ในคดีที่บุคคลอายุตั้งแต่สิบแปดปีขึ้นไป กระทำความผิดอาญาตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 3 พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการทำคามผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 เมื่อรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาจนครบกำหนดแล้วและคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการทำคามผิดซ้ำพิจารณาว่าสมควรกำหนดให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษหรือมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ แต่ มาตรา 4 มิให้นำพระราชบัญญัตินี้ไปใช้กับบุคคลซึ่งกระทำความผิดตาม มาตรา 3 ในขณะอายุต่ำกว่าสิบแปดปี ทำให้ไม่สามารถใช้มาตรการต่างๆตามพระราชบัญญัตินี้ กับผู้กระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีและศาลพิพากษาลงโทษจำคุกหรือกรณีที่เด็กและเยาวชนที่ถูกส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมจนอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์แล้ว ยังคงต้องควบคุมตัวต่อไป ซึ่งเป็นบุคคลที่ควรมีการติดตามแก้ไขเฝ้าระวังพฤติกรรม ควรให้คณะกรรมการป้องกันการทำคามผิดซ้ำ ได้พิจารณาว่าสมควรใช้

⁷สถิติการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ,20 มกราคม 2567,

มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ หรือมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ เพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อแก้ไขปัญหการกระทำความผิดซ้ำความผิดเกี่ยวกับเพศหรือความผิดที่ใช้ความรุนแรง

3.ปัญหาผู้เสียหายไม่สามารถขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในระหว่างรับโทษจำคุกเพื่อป้องกันมิให้กระทำความผิดซ้ำ ตามมาตรา 19 ได้

มาตรา 19 เป็นบทบัญญัติที่ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในระหว่างรับโทษจำคุกเพื่อป้องกันมิให้กระทำความผิดซ้ำ ในคดีที่มีการฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 ซึ่งเป็นการใช้ดุลยพินิจของพนักงานอัยการ

การกระทำความผิดซ้ำมักเกิดกับบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับผู้กระทำความผิด ซึ่งรู้ประวัติความประพฤติของผู้กระทำความผิดได้ดีกว่าพนักงานอัยการ การไม่ให้สิทธิผู้เสียหายในการร้องขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหการกระทำความผิดซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปญญาว่าด้วยหลักพื้นฐานเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ได้รับความเสียหายจากอาชญากรรมและการใช้อำนาจโดยมิชอบ ค.ศ. 1985 (Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power 1985) ซึ่งองค์การสหประชาชาติได้ประกาศรับรองสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาให้ผู้เสียหายเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม (Access to justice and fair treatment) ด้วยการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างถูกต้อง รวดเร็วและเป็นธรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ⁸ การที่ผู้เสียหายไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ทุกขั้นตอน เป็นการขัดต่อปญญาว่าด้วยหลักพื้นฐานเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ได้รับความเสียหายจากอาชญากรรมและการใช้อำนาจโดยมิชอบ ค.ศ. 1985 และผู้เสียหายไม่ได้รับความคุ้มครองสิทธิตาม มาตรา 4 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

4.ปัญหาไม่มีมาตรการใดใช้บังคับในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมให้ใช้มาตรการทางการแพทย์ตามมาตรา 19 (1) ที่ศาลมีคำสั่งและผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามมาตรา 21 เห็นว่าจำเป็นต้องมีการใช้ยาหรือด้วยรูปแบบอื่น

⁸ แสงเทียน คสา, “การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในคดีอาญา: ศึกษาการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญา”, (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2564), หน้า 30

มาตรการทางการแพทย์ ตาม มาตรา 19 (1) เป็นมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในระหว่างรับโทษจำคุกเพื่อป้องกันมิให้กระทำความผิดซ้ำที่พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอในคดีที่มีการฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 ตามมาตรา 21 มาตรการทางการแพทย์ที่ศาลมีคำสั่งตามมาตรา 19 (1) ให้ดำเนินการโดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมอย่างน้อยสองคนซึ่งมีความเห็นพ้องต้องกัน ทั้งนี้ ต้องเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาจิตเวชศาสตร์และอายุรศาสตร์อย่างน้อยสาขาละหนึ่งคน หากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมเห็นว่าจำเป็นต้องมีการใช้ยาหรือวิธีการรูปแบบอื่น ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อผู้กระทำความผิดยินยอม เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น หากผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมก็ไม่สามารถบังคับได้เพราะขัดต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ แต่พระราชบัญญัตินี้ก็ไม่มีมาตรการอื่นใดใช้บังคับในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมให้ใช้มาตรการทางการแพทย์ที่ศาลมีคำสั่ง จากทฤษฎีเพื่อปกป้องสังคม (Social Protection Theory) วิธีการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดมุ่งคุ้มครองสังคมจากอาชญากรรมมากกว่าการลงโทษผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล การนำวิธีการคุ้มครองสังคมไปปฏิบัติโดยไม่ต้องอาศัยกฎหมายอาญาเพื่อให้ผู้กระทำความผิดไม่เป็นพิษภัยต่อสังคมต่อไป⁹ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ยินยอม ให้ใช้มาตรการทางการแพทย์ดังกล่าวข้างต้น จึงสมควรนำมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษหรือมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษมาใช้กับผู้กระทำความผิดรายดังกล่าว ผู้ศึกษาเห็นว่าควรให้กรมราชทัณฑ์จัดทำรายงานและความเห็นว่่านักโทษเด็ดขาดรายใดศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการทางการแพทย์ตาม มาตรา 19 (1) แล้ว ผู้นั้นไม่ยินยอม เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเพื่อพิจารณากำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษหรือมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษแก่นักโทษเด็ดขาดผู้นั้น

5.ปัญหานักโทษเด็ดขาดได้รับการปล่อยตัวก่อนศาลได้สวนคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ

มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ เป็นวิธีการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำภายหลังจากนักโทษเด็ดขาดพ้นโทษไปแล้ว โดยมาตรา 23 ให้กรมราชทัณฑ์จัดทำรายงานจำแนกลักษณะของนักโทษเด็ดขาด พร้อมทั้งความเห็นว่่านักโทษเด็ดขาดผู้ใดสมควรให้ใช้มาตรการเฝ้าระวัง แล้วเสนอรายงานและความเห็นต่อพนักงานอัยการภายในเวลาอันสมควรก่อนปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาด เพื่อให้พนักงานอัยการพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลให้กำหนดมาตรการเฝ้าระวัง และยื่นคำร้องต่อศาลตาม มาตรา 24 แต่เมื่อครบกำหนดที่กรมราชทัณฑ์ต้องปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดแล้วแต่ศาลยังไม่ได้ได้สวนคำร้องหรือมีคำสั่งตามที่พนักงานอัยการร้องขอ ให้กรมราชทัณฑ์ปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดไป ตาม มาตรา 25 วรรคสาม จึงเกิดปัญหาว่าระหว่างที่ศาลยังไม่มีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวัง จะไม่สามารถติดตามเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดที่กรม

⁹ สุเนติ คงเทพ, 2557, รอกการลงโทษ ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ, กรุงเทพฯ,นิติธรรม

ราชทัณฑ์มีความเห็นว่านักโทษรายดังกล่าวสมควรใช้มาตรการเฝ้าระวัง และพนักงานอัยการก็พิจารณาขึ้นคำร้องต่อศาลขอให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังแล้ว บุคคลดังกล่าวย่อมมีภาวะที่จะกระทำความผิดซ้ำอีก และเป็นอันตรายต่อผู้เสียหายและผู้คนในสังคม

กฎกระทรวงเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษและการคุมขังฉุกเฉิน พ.ศ.2566 ข้อ 10 กำหนดให้คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเสนอรายงานและความเห็นต่อพนักงานอัยการในท้องที่เรือนจำหรือสถานคุมขังของนักโทษเด็ดขาดภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันก่อนที่นักโทษเด็ดขาดผู้นั้นจะพ้นโทษ พนักงานอัยการจึงมีระยะเวลาพิจารณาว่าสมควรขึ้นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษหนึ่งร้อยแปดสิบวันก่อนวันที่นักโทษเด็ดขาดผู้นั้นพ้นโทษ

ผู้ศึกษา เห็นควรแก้ไข ให้พนักงานอัยการ ขึ้นคำร้องก่อนนักโทษเด็ดขาดผู้นั้นพ้นโทษโดยมีระยะเวลาให้ศาลสามารถกำหนดวันนัดไต่สวนคำร้องก่อนนักโทษเด็ดขาดพ้นโทษ ซึ่งระยะเวลาที่เหมาะสมควรเป็นเก้าสิบวันก่อนนักโทษเด็ดขาดพ้นโทษ เนื่องจากพนักงานอัยการต้องพิจารณารายงานและความเห็นของคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำก่อน จึงมีความเห็นและออกคำสั่งใช้มาตรการเฝ้าระวังและขึ้นคำร้องต่อศาล

สำหรับข้อเสนอแนะของการศึกษาเรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1.ปัญหาพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มาตรา 3 ไม่ได้บัญญัติความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 ที่เกิดจากการกระทำของผู้ติดยาเสพติด

ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการแก้ไข มาตรา 3 พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้

มาตรา 3 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่การกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 276 มาตรา 277 มาตรา 278 มาตรา 279 มาตรา 283 ทวิ มาตรา 284 มาตรา 288 มาตรา 289 มาตรา 290 มาตรา 295 (ที่เกิดจากการกระทำของผู้ติดยาเสพติด) มาตรา 297 มาตรา 298 และ มาตรา 313 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

การนำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 (ที่เกิดจากการกระทำของผู้ติดยาเสพติด) มาบัญญัติไว้ในมาตรา 3 ทำให้สามารถนำมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาด

ภายหลังพ้นโทษ มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ และการคุมขังฉุกเฉินมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดที่ติดยาเสพติดได้ โดยเฉพาะการคุมขังฉุกเฉิน ซึ่งเป็นมาตรการที่สามารถปกป้องสังคมจากอาชญากรรมได้ดีกว่าการปล่อยให้เกิดการกระทำความผิดแล้วจึงจับกุมตัวมาลงโทษ

2.ปัญหาพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 ไม่ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดตามบทบัญญัติมาตราหนึ่งมาตราใดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 ขณะที่มียุติอายุต่ำกว่า 18 ปี

ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการแก้ไข มาตรา 4 พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้

มาตรา 4 พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดตามบทบัญญัติมาตราหนึ่งมาตราใดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 ในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีเว้นแต่ผู้นั้นถูกศาลพิพากษาถึงที่สุดให้ได้รับโทษจำคุกหรือผู้นั้นถูกส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมจนอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์แล้ว แต่ศาลเห็นว่ายังคงต้องควบคุมตัวต่อไป จึงส่งตัวไปจำคุกไว้ในเรือนจำตามเวลาที่ศาลกำหนด

การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติข้างต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหการกระทำความผิดซ้ำของผู้กระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีและศาลพิพากษาลงโทษจำคุกหรือกรณีที่ผู้กระทำความผิดถูกส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมจนอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์แล้ว ยังคงต้องควบคุมตัวต่อไป ซึ่งเป็นบุคคลที่ควรมีการติดตามแก้ไขเพื่อระวังพฤติกรรม ควรให้คณะกรรมการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ได้พิจารณาว่าสมควรใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ หรือมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ เพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำหรือไม่

3.ปัญหาผู้เสียหายไม่สามารถขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในระหว่างรับโทษจำคุกเพื่อป้องกันมิให้กระทำความผิดซ้ำ ตามมาตรา 19 ได้

ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการแก้ไข มาตรา 19 พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติอีกรรคหนึ่ง ด้วยถ้อยคำต่อไปนี้

มาตรา 19 วรรคหก ให้ผู้เสียหายในคดีที่มีการฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 มีอำนาจร้องขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในระหว่างรับโทษจำคุกเพื่อป้องกันมิให้กระทำความผิดซ้ำตามวรรคหนึ่ง

4.ปัญหาไม่มีมาตรการใดใช้บังคับในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมให้ใช้มาตรการทางการแพทย์ตาม มาตรา 19 (1) ที่ศาลมีคำสั่งและผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามมาตรา 21 เห็นว่าจำเป็นต้องมีการใช้ยาหรือด้วยรูปแบบอื่น

ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการแก้ไข มาตรา 21 วรรคสาม และ มาตรา 23 วรรคสาม พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้

มาตรา 21 วรรคสาม กรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมให้ใช้มาตรการทางการแพทย์ที่ศาลมีคำสั่งตามมาตรา 19 (1) ที่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมเห็นว่าจำเป็นต้องมีการใช้ยาหรือด้วยวิธีการรูปแบบอื่น ก่อนปล่อยตัวให้กรมราชทัณฑ์จัดทำรายงานและความเห็นว่านักโทษเด็ดขาดผู้นั้นไม่ยินยอมให้ใช้มาตรการทางการแพทย์ดังกล่าวเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเพื่อพิจารณากำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ตาม มาตรา 22 หรือมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ ตาม มาตรา 29 กับนักโทษเด็ดขาดผู้นั้น

มาตรา 23 วรรคสาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการพิจารณาและจัดทำรายงานตามวรรคหนึ่งและตามมาตรา 21 วรรคสาม ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การแก้ไข มาตรา 23 เพื่อให้มีความสอดคล้องกับมาตรา 21 ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมเรื่องการจัดทำรายงานและความเห็นของกรมราชทัณฑ์

5.ปัญหานักโทษเด็ดขาดได้รับการปล่อยตัวก่อนศาลได้สวนคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ

ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการแก้ไข มาตรา 24 พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้

มาตรา 24 เมื่อได้รับรายงานและความเห็นแล้ว หากพนักงานอัยการเห็นสมควรให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจในท้องที่เรือนจำหรือสถานที่คุมขังของนักโทษเด็ดขาดก่อนการปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันเพื่อมีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังดังกล่าว เว้นแต่มีเหตุจำเป็นไม่อาจดำเนินการได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้แสดงเหตุผลไว้ในคำร้อง แต่ต้องก่อนการปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาด

เอกสารอ้างอิง

สุเนติ คงเทพ.รอกการลงโทษ ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์นิติธรรม,2557.

พัชรา พุกเศรษฐี, “กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ”,วารสารบทความทางวิชาการ 2 ,
5 (กันยายน -ตุลาคม 2564):9

แสงเทียน คะสา, “การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในคดีอาญา:ศึกษาการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญา”,
(วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต,2564)

สถิติการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ,20 มกราคม 2567,

<https://www.djop.go.th/navigations>

อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวตามช่วงปีงบประมาณ, 8 เมษายน 2567,

<http://www.correct.go.th>

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553

พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565

กฎกระทรวงเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษและการคุมขังฉุกเฉิน
พ.ศ.2566

